

1.- Regenerant el lloc on es viu: el bioregionalisme.

Bioregió, bioregionalisme. Estranyes paraules per als que vivim a l'Europa mediterrània. Però, realment què signifiquen? què es vol donar a entendre amb elles?.

Etimològicament, bio prové de la paraula grega que fa referència a la vida, regió vé del llatí "regere" o territori a ser governat. Es a dir, una bioregió seria un territori viu, un lloc delimitat per les formes que adopta la vida, per la seva topografia, pels seus biota.... una regió governada per la Natura.

Es podria dir, doncs, que una bioregió és una àrea o territori definit per les seves característiques geogràfiques i naturals i habitat per comunitats vegetals i animals (entre elles les comunitats humanes) amb trets diferencials dels territoris que l'envolten.

Anàlogament, es podria dir que el bioregionalisme vol ser el govern d'un territori amb criteris que respectin la vida o, en altres paraules, el regim sostingut d'un territori.

Però deixem parlar aquelles persones que impulsen aquesta nova forma de relacionar-se amb els llocs on viuen.

Per Peter Berg, les bioregions són àrees geogràfiques que tenen característiques comunes de sòl, clima, conques hidrogràfiques i plantes i animals nadius, que existeixen en el sí de la biosfera planetària com úniques i com parts que hi contribueixen intrínsecament.

Per Thomas Berry, una bioregió és una àrea geogràfica identificable on interaccionen els sistemes vius i que és relativament autosostinguda en els sempre renovats processos de la Natura. Al seu sí hi té lloc la plena diversitat de les funcions de totes les formes possibles de vida, no tant com a individus o espècies o com a éssers orgànics, sino com a comunitat que inclou tots els components físics i orgànics de la regió.

Per Peter Berg i Raymond Dasmann, una bioregió pot ser determinada inicialment a partir de la climatografia, la fisiografia, la geografia dels animals i les plantes, la història natural i altres ciències naturals descriptives. Però qui millor descriu els llindars definitius d'una bioregió són les mateixes persones que hi han viscut i hi viuen, i ho fan amb el coneixement humà de les realitats de viure en un lloc. En cada lloc concret i diferenciat del planeta es manifesten distintes formes específiques de ressonància entre les coses vives i els factors que les influencien. Descobrir i descriure aquesta ressonància és una manera de definir una bioregió.

Per Kirkpatrick Sale, una bioregió és una part de la superfície de la Terra, els límits aproximats de la qual venen determinats per dictats naturals més que no pas dictats humans, diferenciant-se d'altres àrees per les seves característiques de flora, fauna, aigües, clima, sòls i relleus, i per les característiques dels assentaments humans i cultures que s'hi han desenvolupat.

Per Ron Hughes, les bioregions no són definides per imaginaries línies rectes com fan els humans, sino que són definides pel clima i el relleu que fan cada determinada part del planeta distinta i única. Les formes de vida local, les cultures, les tradicions i les expectatives de futur reflecteixen cada lloc particular del planeta en el qual estan arrelades.

Si això és el que s'entén per bioregió, anem a veure ara què es vol expressar quan es parla de bioregionalisme.

Per Judith Plant, dit en forma planera, bioregionalisme vol dir aprendre a esdevenir nadiu al lloc on es viu, adaptant-se al lloc concret i no adaptant el lloc als nostres gustos particulars. Es viure dins d'uns llindars i fer-ho amb els bens comuns del lloc, creant un mode de vida que pugui ser transmès a les futures generacions.

Per Ron Hughes, el bioregionalisme és una antiga forma de veure el món. El bioregionalisme interpreta el món a través d'una varietat de sistemes de valors regionals, que reflecteixen els paràmetres de les regions en les quals ells han nascut. Aquests sistemes de valors no poden superficialment basar-se en prejudicis o presupòsits sino que tenen que ser fets a mida de l'ecologia del lloc.

Per Kirkpatrick Sale, la tasca crucial i única i totes les que giren al seu entorn, és comprendre el lloc, el lloc específic immediat on es viu: 'en qüestió de com tractem la Terra', tal com deia E. F. Schumacher, 'hi ha implícit tot el nostre mode de vida'. Viure de forma tan propera a ella com sigui possible, estar en contacte amb els seus sòls particulars, les seves aigües, els seus vents.... aprendre els seus sistemes, les seves capacitats, els seus límits, fer dels seus ritmes els nostres models, de les seves lleis la nostra guia, dels seus fruits la nostra recompensa. Això és en essència el bioregionalisme.

Per Peter Berg i Raymond Dasmann, bioregionalisme significa aprendre a viure en un lloc, en una àrea que ha estat ultratjada i/o desballestada per agressions passades als sistemes naturals. Implica esdevenir nadius en un lloc a través d'adonar-nos de les relacions ecològiques particulars que es donen dins i a l'entorn d'ell. Significa entendre les activitats dels sistemes naturals i desenvolupar comportaments socials que enriqueixin la vida d'aquest lloc, restaurin els sistemes que suporten la vida i estableixin uns models de vida social i ecològicament sostenibles en el seu si. Dit breument, implica esdevenir plenament vius en un lloc i amb un lloc. Implica fer-nos membres d'una comunitat biòtica i deixar de ser el seus explotadors.

Una de les persones que més be sintetitza el que es vol expressar quan es parla de bioregionalisme és David Haenke, un dels impulsors del "Ozark Area Community Congress": la realitat bioregional és la pauta profunda de com la Mare Terra treballa i s'organitza. El bioregionalisme és la consciència que les bioregions són sistemes globals que es componen de diversos subsistemes integrats, governats per lleis i principis ecològics. El bioregionalisme reconeix que els humans, en tant que espècie entre d'altres, hem de treballar en cooperació amb aquestes lleis i principis si hi ha que fer un futur sostenible. Les lleis i principis ecològics són la base per a dissenyar sistemes humans (agrícoles, tecnològics, econòmics i polítics) viables a llarg termini. A través del bioregionalisme estem començant a entendre la realitat bioregional, però solament en una forma minsa i incompleta. El bioregionalisme és l'intent més profund de traduir els nostres millors coneixements de la Terra i els seus sistemes naturals en una organització humana en tant que valor, cultura, praxis, cançó, dansa i pregària. Estic convençut que viure una veritable visió bioregional és l'única esperança que ens resta.

La millor síntesi és la que es pot trobar en la Declaració adoptada en el I Congrés Bioregional Nord-americà i que va ser renovada en el II i III. Textualment diu així:

Un creixent nombre de persones s'estan adonant que per assegurar-se de poder fruit de l'aire net, de l'aigua i dels aliments que es necessiten per sobreviure de forma saludable, cal convertir-se en guardians del lloc on es viu. La gent nota la pèrdua quan s'adona que ha deixat de conèixer als seus veïns i que ha deixat de conèixer el mateix entorn natural i està descobrint que la millor manera de tenir-ne cura i de fer-ho conèixer als veïns, és protegir i restaurar el lloc on es viu.

El bioregionalisme reconeix, nodreix, sosté i celebra les nostres connexions, els nostres vincles amb:

- la Terra,
- les plantes i els animals
- les fonts, rius, llacs, les aigües subterrànies, mars i oceans,
- l'aire,
- les famílies, les amistats, els veïns,
- la comunitat,
- les tradicions,
- els sistemes de producció i d'intercanvi autòctons.

Cal temps per aprendre les possibilitats que ofereix cada lloc de la Terra. És la cura de l'entorn natural local, la història, les aspiracions comunitàries,... que ens guien cap un futur autosostingut. Es basa en fonts segures i renovables d'energia. Assegura treball subministrant una rica diversitat de serveis en el si de la comunitat, reciclant els recursos, i bescanviant prudents excedents amb altres regions. Bioregionalisme és treballar per a satisfer localment les necessitats bàsiques, tals com l'educació, la cura de la salut i l'autogovern.

La perspectiva bioregional recrea un ampli sentit compartit d'identitat regional que es fonamenta sobre una renovada preocupació crítica i de respecte envers la integritat de les nostres comunitats ecològiques.

La gent s'ajunta amb els seus veïns per a discutir formes de treball conjuntes per a:

1. Aprendre quins són els seus bens comuns (recursos) locals,
2. Planejar com protegir i emprar millor els bens comuns (recursos) naturals i culturals,
3. Bescanviar el seu temps i la seva energia de la millor forma possible per a satisfer les seves necessitats diàries i a llarg termini,
4. Enriquir els coneixements locals i planetaris dels seus fills.

La seguretat comença actuant responsablement a casa de cadascú. Benvinguts a casa !

2.- Naixement i història del Bioregionalisme.

Aquest escrit s'estava redactant quan ja s'havia celebrat (9-17 juliol 2005) el 9è. Congrés Bioregional Continental a l'eco-poblat d'Earthaven, a la bioregió de Katuah, a les Southern Blue Ridge Mountains de Carolina del Nord. El que va començar essent un esdeveniment sorgit als Estats Units d'Amèrica, avui ja és un fet que abasta no solament tots els territoris d'Amèrica, sinó que ha esdevingut d'abast no solament continental sinó planetari, doncs a finals de setembre del 2005 es va reunir l'anomenat *o Chamado do Beija-Flor*, una sagrada convocatòria planetària que va aplegar (del 17 al 29 de setembre del 2005) individus i col·lectius que ja treballen en les seves Biorregions per al reestabliment de l'equilibri Biosfèric. La reunió planetària va tenir lloc a Sítio Flor de Ouro, projecte d'eco-poblat a Vale do Moinho, Município de Alto Paraíso, Estado de Goiás - Chapada dos Veadeiros, a la regió central del Brasil.

o Chamado, tal com manifesten els seus organitzadors (la Caravana Arcoiris per la Paz i la Red Global Ahimsa) és un espai per potenciar les claus necessàries per al canvi global de paradigmes, articulant en Xarxa els coneixements actuals i ancestrals amb el propòsit de l'armonització social, ambiental, integral i holística amb la visió de la transdisciplinarietat de l'ecumenisme i de la Cultura de la PAU.

Però, anem per parts. Fem primer una breu ullada a la història del bioregionalisme. El bioregionalisme com a tal s'inicia a la primeria dels anys 70. Aquest simple fet demostra quant de temps la gent que viu en el marc dels actuals estats-nació industrialistes, altament ecocides, ha tardat a iniciar la construcció d'un nou sistema global de pensament i d'actuació per a fer la volta, guarir els danys i assentar la societat humana sobre bases ecològiques.

I neix als Estats Units d'Amèrica, entre els anys 1973 i 1974, quan la *Planet Drum Foundation* inicia la publicació dels primers escrits de Peter Berg, Gary Synder, Raymond Dasmann i d'altres, i contribueix a la creació de la primera organització bioregional: la *Frisco Bay Mussel Group*, amb la finalitat d'alertar els habitants de la badia de San Francisco dels atemptats que s'havien comès i s'estaven cometent sobre la resta de la comunitat biòtica de la zona, i alhora de suggerir estratègies per rehabilitar la badia.

No obstant, com assenyala el professor J.J. Parsons (en un article publicat a *The Professional Geographer*, 1985), el primer que va fer servir la paraula Bioregió va ser el poeta i biogeògraf (sense títol acadèmic) canadenc Allen Van Newkirk, en un article titulat "Bioregions: vers una estratègia bioregional per les cultures humanes" publicat primer a *Environmental Conservation* (1975) i, més tard, a *CoEvolution Quarterly*.

Però ha estat, sense cap mena de dubtes, Peter Berg (1977) qui ha fet més per popularitzar la paraula i el seu significat, sobretot a partir de la publicació de l'article Estratègies per a rehabilitar la Bioregió del Nord de Califòrnia en una revista de petita tirada de la badia de San Francisco i, juntament amb Raymond Dasmann a *The Ecologist* (Rehabilitant Califòrnia, 1977).

Una de les primeres publicacions bioregionals va aparèixer l'any 1978 sota els auspicis de la *Planet Drum Foundation*. Es titulava Rehabilitant un país separat: una antologia bioregional per Califòrnia. Aquesta publicació, juntament amb la revista de la *Planet Drum Foundation*, titulada irreverentment *Raise the Stakes* i el butlletí *Planet Drum Pulse* constitueixen el millor aplec d'escrits sobre bioregionalisme.

La publicació de la novel·la *Ecotopia* (E. Callenbach, 1975) també va contribuir en gran manera a divulgar la idea del bioregionalisme. *Ecotopia*, aquell imaginari país de la costa oest americana que comprèn el que avui són els Estats d'Oregon, Washington i el Nord de Califòrnia, i que tan bé ens ha descrit el corresponsal del *Times Post*, Wiliam Weston, que va ser convidat, l'any 1999, a fer una estada de sis setmanes als país

dels ecotopians. És el primer nord-americà que entra a Ecotopia des que, l'any 1980, aquest país es va separar de la federació d'estats que una vegada havien format els Estats Units d'Amèrica. Aquest és el marc, i W. Weston el protagonista de la famosa novel·la (esdevinguda un èxit editorial i publicada en molts idiomes, però no en català, val a dir-ho) que, segons el mateix Callenbach, ha vingut a ocupar un forat en el pensament contemporani que mancava omplir, és a dir, la visió del que podria ser la vida si abandonéssim d'una vegada per sempre la nostra actitud d'explotar la Natura i ens proposéssim intentar viure en harmonia amb ella, com si fos la nostra llar.

A Ecotopia van seguir El surgiment d'Ecotopia (1981) i L'Enciclopedia Ecotopiana dels anys 80's: una guia per a la supervivència en l'edat de la inflació (1981), on l'autor explica l'existència actual de tecnologies (eines, màquines, maneres de fer i d'organització) per transformar les formes de vida actuals, malversadores i espoliadores d'altres maneres de fer ecològicament autosostingudes.

També la publicació del Mapa de Províncies Biogeogràfiques del Món, realitzat per M.Udvary (1975), a petició de R. Dasmann i dissenyat pel geògraf Ted Oberlander, i que va ser publicat per *Next Whole Earth Catalog*, va significar una contribució important al desenvolupament de la consciència bioregional. Aquest mapa va ser encomanat per la IUCN i la UNESCO amb finalitats conservacionistes.

També a finals de la dècada dels anys 70 David Haenke començà a donar voltes a la idea de crear una nació paral·lela, no oficial, no declarada, ecològica..., la nació anomenada dels Ozarks, inspirada força en les idees expressades per Callenbach a les seves obres.

És també D. Haenke un dels principals impulsors dels primers Congressos Bioregionals, a nivell de Bioregió, a Nordamèrica. Així, ja a la tardor de 1980, té lloc la 1a Trobada Bioregional a la regió del Ozarks: l'anomenat *Ozark Area Community Congress - OACC-I*, on participen 175 persones. S'inicia la publicació de la revista *Ozarkia* que esdevé el vincle principal de comunicació entre els bioregionalistes.

Va ser a la segona trobada bioregionalista dels *Ozarks (el OACC-II)*, l'octubre de 1981, quan la crida feta, ja l'any 1975, per Peter Berg, Anant cap un Congrés Continental, es tradueix en la convocatòria del 1er. Congrés Bioregional a nivell del continent nord-americà (el qual es reuniria a la primavera de 1984).

La primera vegada que va tenir lloc un Congrés Bioregional a nivell continental – *North American Bioregional Congress - NABC-I* - va ser del 21 al 25 de maig de 1984. L'esdeveniment va ocórrer justament al Nord de Kansas City, a Excelsior Springs, en el marc de les prades conegudes formalment com el Nord-oest de Missouri. Allí s'aplegaren gairebé 200 persones que en finir la trobada retornaren al lloc on vivien amb la sensació no solament de saber què vol dir la paraula bioregional, sinó també que al seu entorn estava creant-se una mena de moviment nou.

La segona vegada que es va reunir el Congrés Bioregional de Nordamèrica - NABC-II - va ser entre el 25 i el 29 d'agost de 1986, al Camp Innisfree, situat al bell mig de les *Sleeping Bear Dunes National Lake Shore*, situades a les rodalies del llac Michigan, a la regió dels Grans Llacs.

Dos anys després, del 21 al 26 d'agost de 1988, havia tingut lloc el III Congrés Bioregional Nord-americà (NABC-III). Va aplegar més de 350 persones procedents de totes les parts de la *Turtle Island* (Illa de la Tortuga, nom donat per la cultura dels indis Sèneca a la part Nord del continent americà i a la vegada nom amb el que els bioregionalistes han rebatejat Nordamèrica). També hi prengueren part algunes persones vingudes d'Àsia (Japó), Pacífic (illes Hawai) i, per primera vegada, d'Europa (Anglaterra i Catalunya). La reunió es va fer a la riba del riu Cheakamus, a la *North Vancouver Outdoor School*, en plena Vall del Paradís, a l'ombra d'elevades muntanyes i arbres més que centenaris. En una zona ben característica dels boscos humits de la costa nordoest del continent americà (l'anomenat *Pacific Northwest*). Avui aquests ecosistemes, on encara podem trobar arbres de 800 i 1000 anys de vida, són en greu perill a causa de les continuades agressions de les companyies fustaneres i la seva política de tala indiscriminada, que es tradueix en extenses àrees desforestades totalment, amb greus conseqüències ecològiques.

Tant en el IV Congrés Bioregional Nord-americà - NABC-IV (19-26 d'agost de 1990) que es va celebrar a la Bioregió del Golf de Maine (a la riba del llac Cobscookseecontee), com al V Congrés Bioregional Nord-americà, que va ser rebatejat amb la denominació de V Congrés Bioregional de l'Illa de la Tortuga – TIBC-V, i que es va reunir a la *North Fork of Guadalupe River*, Bioregió de Hill Country, Edwards Plateau, Texas (17-24 maig de 1992), hi va haver una representació de Catalunya.

La 6a. edició del congrés bioregional continental va adoptar la denominació de *Turtle Island Bioregional Gathering – TIBG-VI* i es va reunir a la riba del riu Ohio, en un paratge anomenat ‘Mouth of the Otter Creek’, a la vora de Luoisville, Kentucky.

A la 7a. edició, el *Turtle Island Bioregional Gathering – TIBG-VII* és va celebrar conjuntament amb el *VI Consejo de Visiones Guardianes de la Tierra* (aquests aplecs varen néixer a Mèxic, impulsats per bioregionalistes locals que participaven en les trobades continentals), el que va representar el naixement del *First Bioregional Gathering of “The Americas” – Primer Consejo Bioregional de Las Américas*. Es va reunir a Meztitla, en el municipi lliure, constitucional i popular de Tepoztlán, estat de Morelos, Mèxic (17-24 novembre de 1996). També hi va haver una representació de Catalunya en aquest esdeveniment.

La 8a. edició es va reunir a les prades de Kansas, en concret a Camp Wood, en el cor de les Flint Hills, Kansas (7-13 d’octubre de 2002). La 9a. edició s’havia de reunir l’any 2004, però ho va fer finalment l’estiu del 2005.

Fins aquí una breu història del moviment bioregional que va néixer a l’Amèrica del Nord als anys 70 del segle XX i que avui està estès arreu del món, com ho demostra el fet que ja s’han començat a fer trobades bioregionals a no solament a l’Amèrica Llatina sinó també a Europa.

El bioregionalisme a l’Amèrica Llatina, comença a Mèxic i s’estén arreu del continent a partir del projecte de *La Caravana Arcoiris por la Paz*, que sota l’impuls d’Alberto Ruz Buenfil, està recorregut tota l’Amèrica Llatina des del seva creació a Mèxic, l’any 1996.

Responent al *Llamado del Cóndor*, representants de moviments ecologistes, espirituals, indígenes i de la pau de diferents països d’Amèrica, varen participar en el *Consejo de Visiones para la Acció Biorregional* que va tenir lloc des del 22 fins el 29 de Setembre 2003, en el *Valle Sagrado del Qosqo*, Perú, després de la celebració de l’equinocci a Nachu Pichu (21 de Setembre del 2003) amb la participació de líders espirituals de diverses tradicions. Es varen reunir per compartir en un Poblado de Pau cerimonial i participatiu, combinant la saviesa ancestral amb els coneixements i tecnologies apropiades modernes, promovent nous models de vida sostenible, fomentant un millor enteniment entre els pobles i cultures d’Amèrica y del nostre planeta, ensenyant i motivant a joves i creant noves visions, per unir i reforçar el treball en conjunt d’os diversos moviments, xarxes, organitzacions i individus involucrats. En la Crida del Condor es diu: ‘Compartim una visió d’un món basat en els valors de la cooperació, diversitat, descentralització, justícia econòmica, salut ecològica, la cura dels infants, el respecte vers les tradicions indígenes i el reconeixement de la nostra connexió amb la natural i els demés sers que en ella habiten’.

A Europa existeixen alguns nuclis bioregionals, com ara l’impulsat per Giuseppe Moretti i la xarxa bioregional que funciona a Itàlia. També a Catalunya hi ha alguns nuclis de persones que s’identifiquen amb el bioregionalisme.

Va ser però, la dècada dels anys 80 la que va significar el sorgiment massiu d’escrius bioregionalistes, molts dels quals han vist la llum a la revista *Rain* (actualment desapareguda com a publicació independent, però que es va fusionar formalment amb *Tranet Newsletter-Directory*, que era el full d’expressió de la *Transnational Network for Appropriate/Alternative Technology*, donant lloc la nova publicació *Rain-Tranet* amb el subtítol Planeta, Comunitat i Persona treballant vers l’autososteniment (Tranet va ser un butlletí-directori de la gent i per la gent que estan participant en la transformació, que estan canviant el món a través de canviar les seves pròpies vides i que estan adoptant tecnologies alternatives). També la revista *Rain* va començar, a partir del número corresponent a octubre-novembre de 1982, la publicació del *Pacific Northwest Bioregion Report*.

Va ser sota els auspicis de la *Solar Bussines Office* de l’Estat de Califòrnia (essent-ne governador el liberal Jerry Brown) quan es desenvolupà un treball d’elaboració de les bases per a una planificació energètica bioregional. Aquest treball es va publicar amb el títol *Energia Renovable i Bioregions: un nou context per a una política pública* (P.Berg i G.Tukel, 1980).

No es pot deixar de citar, però, una trilogia bàsica de textos de la *Planet Drum Foundation* aplegats sota el títol de Disseny eco-descentralistes. Eren: *Guies per a Reequilibrar la Societat amb la Biosfera* (P.Berg, 1982), *Vers un Model Bioregional* (G.Tukel, 1982), *Rehabitant Ciutats i Pobles: Dissenyant per a l’Autososteniment* (J.Todd i G.Tukel, 1981).

També la revista *CoEvolution Quarterly*, publicada per la *Whole Earth Catalog*, contribueix a la difusió del bioregionalisme. Es pot destacar el treball de Jim Dodge (1981) titulat *Vivint la Vida: Algunes Teories i Pràctiques Bioregionals*, on l'autor no es preocupa tant de definir el que és, sinó que menciona alguns elements constitutius del bioregionalisme i algunes possibilitats de dur-els a la pràctica.

L'element central, segons Dodge, és la importància donada als sistemes naturals, tant com a font d'aliment físic com en tant que cos de metàfores amb les quals els esperits se sostenen. Així, cita com a criteris per a determinar una bioregió: el canvi biòtic, els aqüífers i conques hidrogràfiques, la forma del territori, l'altitud sobre el nivell del mar, la cultura i la fenomenologia, les influències psicofísiques dels llocs, etc.

Un altre element del bioregionalisme és el seu component llibertari, anarquista, en el sentit de descentralització política, autodeterminació i autogestió, equitat social i autososteniment interdependent.

El tercer element és l'esperit. El bioregionalisme fa seva la connexió entre el món natural i la ment humana.

La combinació d'aquests tres elements dona lloc, segons Dodge, a una manera d'organització social descentralitzada i autodeterminada, una cultura basada en integritats biològiques, i una societat que honora i ajuda al desenvolupament espiritual dels seus membres.

Quant a les possibilitats de dur aquestes nocions a la pràctica, Dodge afirma que la pràctica bioregional pot prendre tantes formes com la imaginació suggereixi. A tall d'exemple cita la resistència i la innovació. Resistència contra la destrucció contínua dels sistemes naturals. Innovació en l'establiment de relacions harmòniques entre la persona humana i el món natural; és a dir, en la forma de rehabilitar el nostre petit planeta amenaçat per la follia industrialista.

Més recentment, però, tot el pensament bioregional ha estat aplegat per Kirkpatrick Sale (1985), secretari de l'*E.F.Schumacher Society* nordamericana, en el llibre *Habitants en la Terra: La Visió Bioregional*.

Partint de les cultures hel·lèniques més antigues, i de totes les societats caçadores-recol·lectores descobertes, i estudiades antropològicament fins ara, que tenien en la Terra (Gaia - la mare Terra) la seva divinitat central, i on les persones es consideraven elles mateixes habitants d'un món viu (concepció de més de trenta mil anys d'història, en comparació amb els pocs centenars d'anys en què la persona humana s'ha considerat superior al món natural), Kirkpatrick Sale explica com es va anar destruint la vella, simple i natural unitat entre la persona humana i la natura i com va anar sorgint l'actual concepció del món, més preocupada pel domini i l'explotació que per la sustentació, més preocupada per les riqueses del subsòl que per la riquesa del sòl, més preocupada pel manteniment de la burocràcia i de la jerarquia que pels ecosistemes i pels hàbitats; fins arribar a la societat actual, on la deessa Gaia ha estat suplantada per la deessa Ciència/Tecnologia per controlar i manipular la natura. I tot això amb un seguit de conseqüències, no solament per a les institucions de la societat, - com l'escola de Frankfurt i altres han demostrat a bastament: el domini de la Natura implica el domini de la persona humana (Hokheimer) -, sinó que, en darrera instància, dona lloc a desastres ecològics que posen en perill la continuïtat de la vida sobre la Terra.

Una gran part del treball es dedicada a explicar el paradigma bioregional contraposant-lo al paradigma científic-tecnològic, en el qual es basen les societats industrialistes (Taula 1), i a desenvolupar el Projecte Bioregional, basant-se en aportacions del passat (Frederick Jackson Turner, Lewis Mumford, Howard Odum, *National Resources Committee*, etc.), com en corrents actuals (separatisme, regionalisme...) i en visions de futur (el bioregionalisme és només una manera de començar a imaginar, dissenyar i crear el futur tan aviat com sigui possible).

Taula 1: Comparació paradigmes bioregional i científic-tecnològic.

	Paradigma bioregional	Paradigma científic-tecnològic
Escala	Regió Comunitat	Estat Nació/món
Economia	Conservació Estabilitat Autosuficiència	Explotació Creixement Economia mundial

Cooperació		Competició
Forma de govern	Descentralització Complementarietat Diversitat	Centralització Jerarquització Uniformitat
Societat	Simbiosi Evolució Divisió	Polarització Creixement/violència Monocultura

3.- El Bioregionalisme: una perspectiva catalana.

El Bioregionalisme és una nova manera d'entendre i de viure la vida, una nova manera de fer i, en darrer terme, un nou moviment social que qüestiona l'arrel mateixa de la crisi ambiental continuada que la societat industrial ha provocat, primer a determinades zones del planeta (entre elles a Europa i a Nord-amèrica) i ara continua provocant, però ho fa a nivell de pràcticament tot el planeta.

En una paraula, el bioregionalisme deixa enrera el malson antropocèntric que ha caracteritzat les societats humanes més recents i que recupera la visió biocèntrica, avalada per milers d'anys d'història de la humanitat i que es tradueix en una pràctica que es desenvolupa ara mateix, sense esperar l'arribada ni d'un dia, ni d'un fet a partir del qual tot sigui diferent.

Aquesta pràctica consisteix bàsicament, segons P.Berg ("La Política del lloc on es viu", 1986):

- restaurar i mantenir els sistemes naturals,
- crear vies benignes per a satisfer les necessitats humanes bàsiques,
- trobar maneres de donar suport a les persones que es dediquin a activitats de rehabilitació.

La necessitat de recuperar l'arrelament de la persona humana a la Terra -arrelament que ens ha estat expropiat des del naixement de la cultura industrialista (entenent-la com la culminació d'un llarg procés, de mil·lennis de durada, durant el qual s'han anat assentant els sistemes de domini sobre les persones, les comunitats i la natura)- fa que el Bioregionalisme qüestioni les mateixes fronteres establertes a l'Amèrica del Nord, tant entre països com entre estats, i que intenti recuperar les divisions establertes ancestralment per aquelles comunitats que les varen habitar, de forma sostenible, durant molts mil·lennis, i conseqüentment fa que intenti elaborar i dur a la pràctica una nova divisió territorial basada en les Bioregions.

El mateix moviment bioregional s'organitza a partir de les Bioregions que es van perfilant: la macroregió anomenada Cascadia que va d'Alaska fins a Califòrnia i dins la qual hi ha la Bioregió de l'Ish River que compren parts dels estats d'Alaska, de Washington (EUA) i de la província de la Columbia Britànica (Canadà); la Bioregió Katúah que és una part dels monts Apalatxes (coincideix aproximadament amb els límits de la nació índia Txèroki, que ells mateixos s'anomenaven poble Katúah; la Bioregió del desert de Sonora; la Bioregió del Ozarks que compren parts dels estats d'Illinois, Arkansas, Oklahoma i Kansas); la Bioregió de la Vall del riu Hudson; la Bioregió dels Four Rivers que compren parts dels estats de Miami i Ohio i els rius que els relacionen; la Bioregió del Golf de Maine que va de Nova Escòcia fin a Cap Cod; etc.

Tot això fa que el Bioregionalisme pugui ajudar-nos als catalans i catalanes a:

- afrontar la greu situació de degradació ecològica que Catalunya pateix,
- superar la preocupant situació d'inconsciència social, que es tradueix en viure d'esquena a la Natura, sense preocupar-nos de les conseqüències ecològiques dels nostres actes (en la forma de viure i de treballar),
- començar a bastir una nova divisió territorial que superi els caducs criteris econòmico-administratius sobre els quals es varen basar les divisions anteriors i l'actual aprovada pel Parlament de Catalunya. Una nova divisió territorial, basada en criteris biocèntrics i d'autososteniment a llarg termini, que ens ajudi a delimitar unes noves comarques naturals com agrupacions de comunitats vegetals i animals (i per descomptat, comunitats humanes), diferenciades de les que les envolten i enteses com a unitats polítiques integrades, les quals poguessin organitzar:

- * la seva vida d'acord amb els seus sistemes naturals,
- * les seves estructures d'intercanvi, tant interiors com exteriors,
- * les seves necessitats com a comunitat,
- * els seus propis sistemes de sosteniment biològic a llarg termini.

Un camp ben engrescador de recerca teòrico-pràctica per a totes aquelles persones interessades a deixar la Terra més habitable - habitable tant per a les persones com per a les altres comunitats animals i vegetals - de com nosaltres l'hem trobada.

Josep Puig i Boix